

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI'NDA ÇOCUĞA BAKIŞ

Simay Şevval Baykal*

Yönetici Özeti

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı vesilesiyle çocukların evde öğrenmesi istenilen değerler üzerinde ebeveynlerin eğitim seviyelerinin ne gibi bir etkiye sahip olduğunu ve bireylerin çocuklarına iyi bir eğitim sağlayamamaktan duydukları endişeyi Türkiye'de 1990 yılından beri yapılmakta olan Dünya Değerler Araştırmalarından yararlanarak inceledik.

Dünya Değerler Araştırması'nda katılımcılara çocuklarının evde öğrenmelerini isteyebilecekleri on bir husus sayılmış ve bunlardan katılımcılara göre en çok önem taşıyan beş tanesinin belirtilmesi istenmiştir. Bu hususlar, katılımcılar tarafından belirtilme sırasına göre çalışkanlık, sorumluluk duygusu, başka insanlara karşı saygı ve hoşgörü, dindarlık, tutumluluk ve malına özen, azim ve kararlılık, kendini iyi ifade edebilme, bağımsızlık, söz dinleme ve itaat, hayal gücü ile bencil olmamak şeklinde sıralanmıştır. Biz çocuklara aşılması arzulanan özellikler sorusuna verilen cevapları katılımcıların eğitim seviyelerine göre sınıflandırarak (hiç okula gitmemiş, ilkokul, ortaokul, lise, üniversite) ve diğer ülkelerle karşılaştırarak ele aldık. Bu verilerden yola çıkıldığında bireylerin eğitim seviyesi arttıkça çocukların evde öğrenmesi istenilen söz dinleme ve itaat, dindarlık hususlarında istikrarlı bir düşünüş yaşanırken çocuğun hayal gücüne, kendini ifade edebilmesine ve bağımsızlık kavramına verilen önemin de istikrarlı bir şekilde arttığı görülmektedir. İstikrarlı olarak artış gösteren bu üç husus üzerinde eğitim seviyesinin etkisini inceledik. Aynı şekilde Türkiye'de eğitim seviyesinin artışıyla birlikte çocuklara iyi bir eğitim sağlayamama konusundaki endişelerin de hatırı sayılır düzeyde yükseldiğini görüyoruz.

Bu araştırma notunun bireylerin eğitim seviyelerinin çocuk üzerindeki etkilerine Dünya Değerler Araştırması sayesinde ışık tutabilmesini umuyoruz.

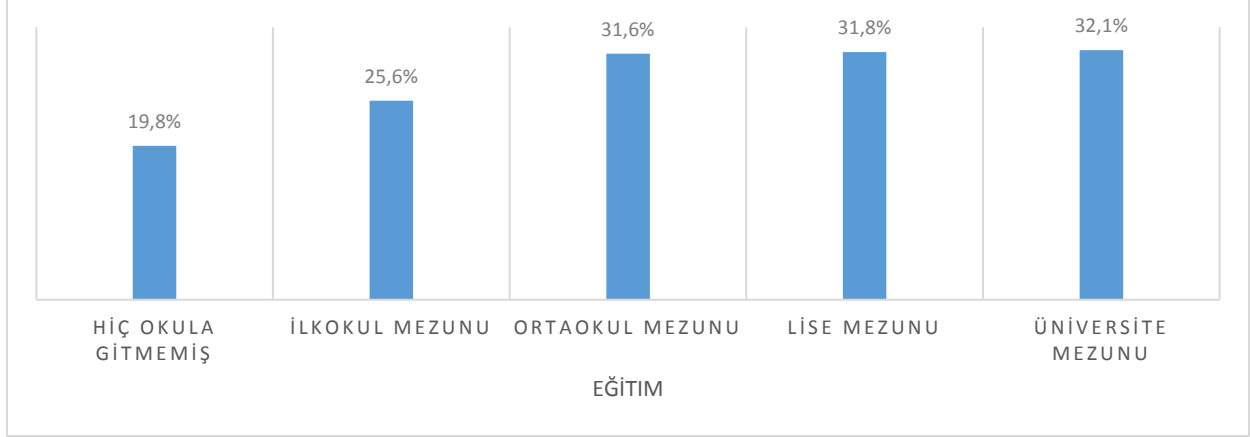
Çocuk ve Hayal Gücü

2012 yılında Türkiye'de yapılan Dünya Değerler Araştırması'nda çocukların evde öğrenmeleri istenilen beş husustan biri olarak hayal gücünü belirtenlerin oranı yüzde 29'dur. Bu görüşü belirtenlerin eğitim seviyesine göre tutumlarının farklılaştığını görmekteyiz. Hiç okula gitmeyenlerin bu hususu belirtme oranı yüzde 20 iken üniversite mezunlarında bu oran yüzde 32'ye kadar çıkmaktadır. Öte yandan, ilginç bir bulgu da hiç okula gitmemişler ile üniversite mezunları arasında bir fark gözlenmesine rağmen, ortaokul, lise ve üniversite mezunları arasında bu hususa verilen değer açısından önemli bir farkın bulunmamasıdır.

* Eğitim sınıflandırması (hiç okula gitmemiş, ilkokul, ortaokul, lise, üniversite) 2012 Dünya Değerler Araştırması'ndaki kategorilere göre ele alınmıştır.

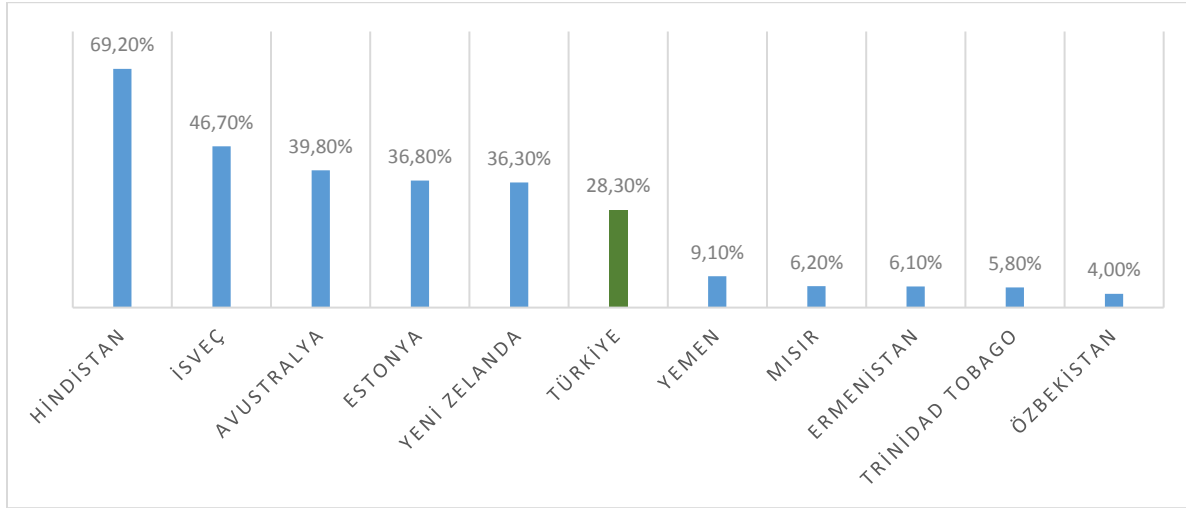
Şekil 1: Eğitim seviyesine göre çocukların evde öğrenmesi gereken 5 husus arasında hayal gücü hususunu belirtenler

* Simay Baykal, **BETAM**, simaysevval.baykal@eas.bau.edu.tr

Uluslararası karşılaştırmalara bakacak olursak, çocuklarda hayal gücünün önemli olduğunu düşünen ilk 5 ülke Hindistan, İsveç, Avustralya, Estonya ve Yeni Zelanda olarak sıralanmıştır. Öte yandan evde öğretilmesi gereken hususlardan biri olan hayal gücünü en az belirten beş ülke ise Özbekistan, Trinidad Tobago, Ermenistan, Mısır ve Yemen şeklindedir. Türkiye ise 59 ülke arasında 13'üncü sıradadır.²

Şekil 2: Dünya genelinde çocukların evde öğrenmesi gereken 5 husus arasında hayal gücü hususunu belirtenler

Kendini Rahatlıkla İfade Edebilme

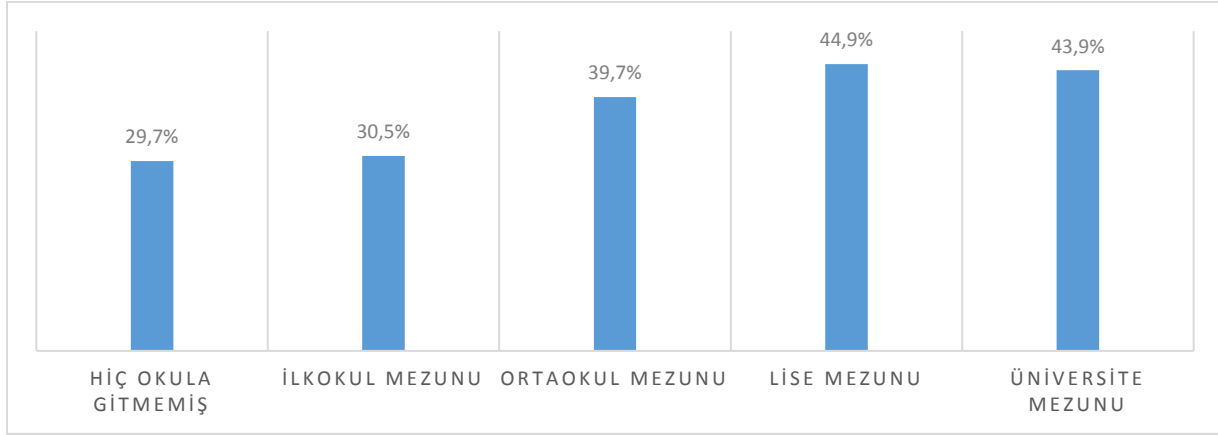
Ankette sorulan bir diğer soru ise, çocuğun kendini rahatça ifade edebilme yeteneğini kazanmasının önemine ilişkindi. Türkiye'de bunu çocuklara evde öğretilmesi gereken beş husus arasında belirtenlerin

² Diğer ülkelerin sıralamasına World Value Survey web sitesi üzerinden ulaşılabilir.

<http://www.worldvaluessurvey.org/WVSONline.jsp>

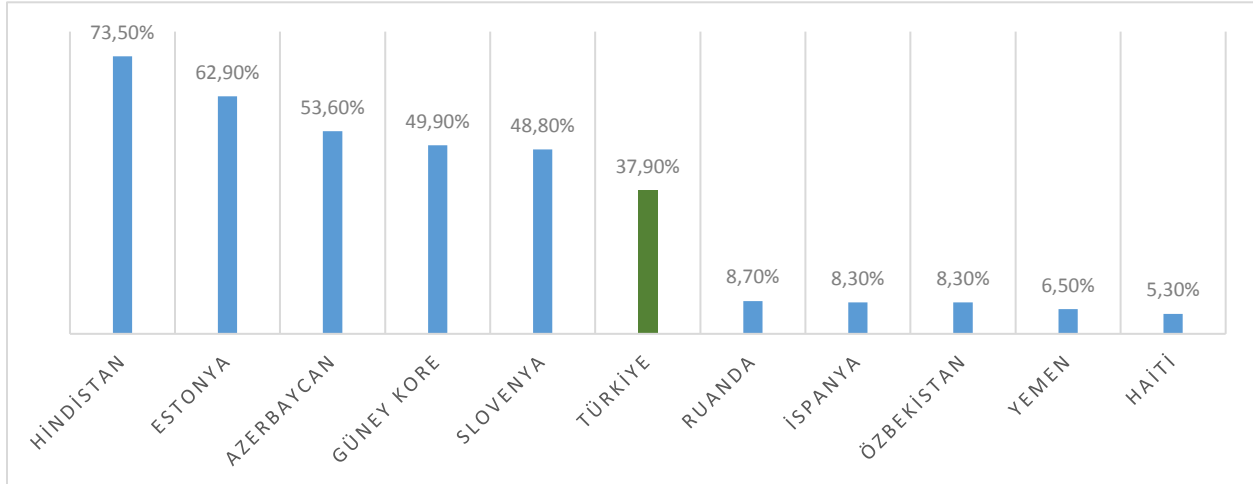
oranı yüzde 37'dir. Hiç okula gitmemiş olanlar bu özelliği yüzde 30 oranında belirtirken, ilkokul mezunları da yüzde 30, ortaokul mezunları yüzde 40, lise mezunları yüzde 45, üniversite mezunları ise yüzde 44 oranında belirtmişlerdir. Bu husus, hiç okula gitmemiş kişilerce de önemli bir oranda belirtilmektedir. Ancak ailede eğitim oranı arttıkça çocukların kendisini rahatlıkla ifade edebilmesine verilen önem de artmaktadır.

Şekil 3: Eğitim seviyesine göre çocukların evde öğrenmesi gereken 5 husus arasında kendini rahatlıkla ifade edebilme hususunu belirtenler

Çocukların kendini ifade etmesi hususunun evde kazanılması gerektiğini en düşük oranda belirten ülke, yüzde 5 ile Haiti olmuştur. Haiti'nin ardından Yemen, Özbekistan, İspanya ve Ruanda gelmektedir. Bu görüşe en yüksek oranda katılanlar ise Hindistan, Estonya, Azerbaycan, Güney Kore ve Slovenya'dır. Türkiye yüzde 38 oranıyla 59 ülke arasında 10'uncu sırada yer almıştır.

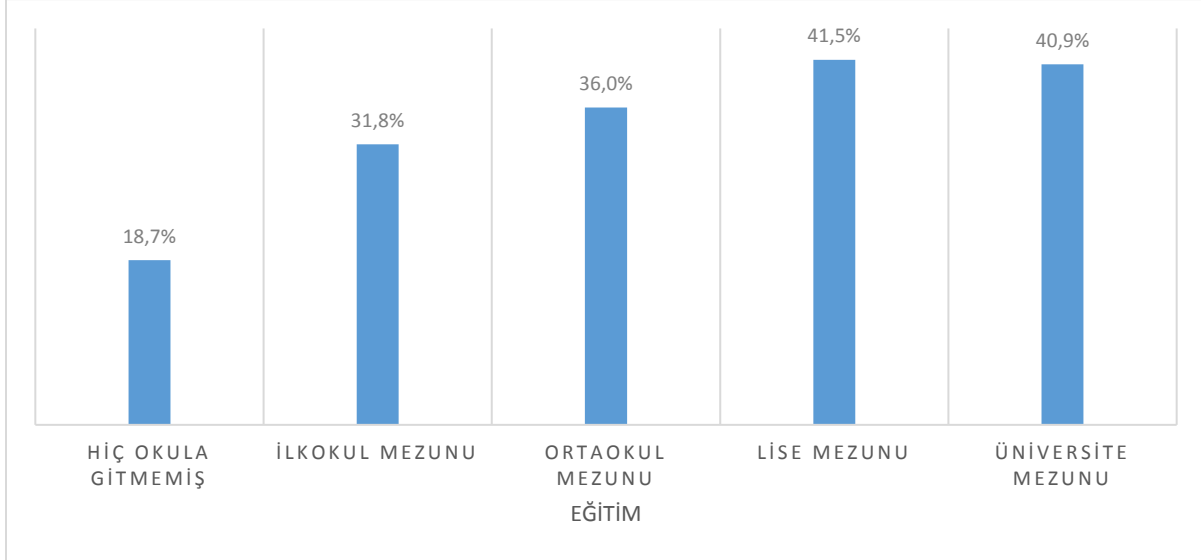
Şekil 4: Dünya genelinde çocukların evde öğrenmesi gereken 5 husus arasında kendini rahatlıkla ifade edebilme hususunu belirtenler

Çocuk ve Bağımsız Kişilik

Çocuklarının bağımsız bir kişilik kazanmasını önemli bulanların oranı Türkiye’de yüzde 35’tir ve bu oran eğitim düzeyi ile pozitif bir korelasyon sergilemektedir. Şekil 5’te eğitimin bu değere verilen önem üzerindeki etkisi açıkça görülmektedir.

Şekil 5: Eğitim seviyesine göre çocukların evde öğrenmesi gereken 5 husus arasında bağımsızlık hususunu belirtenler

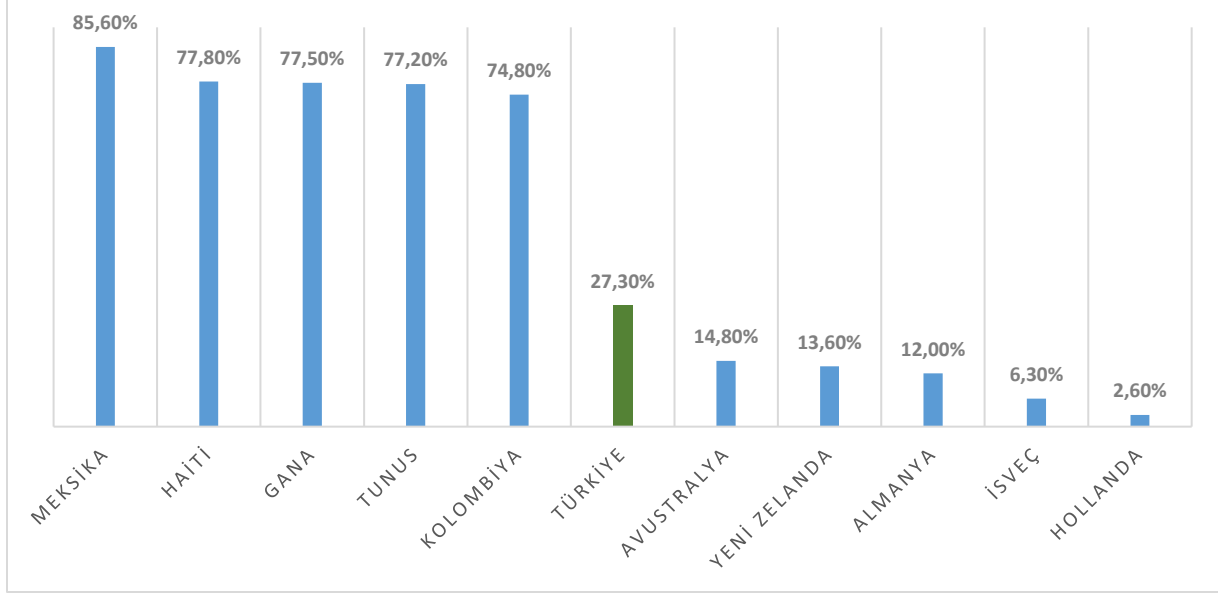

Çocuğuna İyi Bir Eğitim Sağlayamama Endişesi

Dikkat çeken bir diğer nokta ise bireylerin eğitim seviyesi ile çocuklarının eğitimleri için endişelenmeleri arasındaki bağlantıdır. Katılımcılara çocuklarına iyi bir eğitim sağlayamamanın onları ne kadar endişelendirdiği sorulduğunda, eğitim düzeyi arttıkça endişenin de arttığını görmekteyiz. Eğitim gruplarına bakacak olursak hiç okula gitmemiş katılımcıların endişe duyma oranı yüzde 35 iken bu oran istikrarlı bir şekilde artarak üniversite mezunlarında yüzde 48’e çıkmaktadır.

Dünya genelinde katılımcılara çocuğunuza iyi bir eğitim sağlayamamak sizi ne kadar endişelendirir diye sorulduğunda Hollandalı katılımcıların bu konuda bir endişelerinin olmadığı buna karşın Meksika’da bu konudaki endişelerin en yüksekte olduğunu görmekteyiz. Yüzde 3 ile çocuklarına iyi bir eğitim sağlayamama konusunda endişesi en az olan Hollanda’yı, yüzde 6 ile İsveç, yüzde 12 ile Almanya, yüzde 14 ile Yeni Zelanda ve yüzde 15 ile Avustralya takip etmektedir. Eğitime dair endişesi yüzde 86 ile en yüksek olan Meksika’yı, yüzde 78 ile Haiti, yüzde 77 ile Gana ve Tunus, yüzde 75 ile Kolombiya izlemektedir. Türkiye ise yüzde 27 oranı ile 59 ülke arasında 45’inci sıradadır.

Şekil 6: ‘Çocuğuma iyi bir eğitim sağlayamamaktan çok endişe duyuyorum’ görüşüne katılanlar

SONUÇ

Çocuklarımızda görmek istediğimiz hususları ve onların eğitimi konusundaki endişelerimizi 2012 Dünya Değerler Araştırması'ndan yola çıkarak göstermeye çalıştık. Bunun için de ülke karşılaştırmalarını ve eğitim düzeyine göre farklılıkları inceledik. Katılımcıların eğitim seviyesinin çocuklarında olmasını istedikleri değerler üzerinde doğrudan bir etkisi olduğu görülmektedir. Aynı zamanda ülkelerin eğitim seviyesinin yükselmesiyle birlikte çocukların eğitimi konusundaki endişelerin azaldığı görülürken, eğitim seviyesi düşük ülkelerde bu endişe artmaktadır. Türkiye'de de çocuklara iyi bir eğitim sağlama konusunda duyulan endişenin tüm eğitim gruplarında yüksek olduğu gözlenmektedir.